

BVD / SBP

- rapportage over internationale ontwikkelingen
feiten en achtergronden die van belang
kunnen zijn voor de binnenlandse veiligheid

Nr. A81/014

8 december 1981

RELIGIEUZE VREDESCONFERENTIE IN MOSKOU

Begin volgend jaar zal er in Moskou een wereldconferentie van religieuze vredeskrachten gehouden worden. In juni 1977 vond, eveneens in Moskou, een soortgelijke conferentie plaats. Destijds was van aanzienlijke westerse inbreng geen sprake. Op de komende conferentie daarentegen worden wel vele vertegenwoordigers van religieuze vredesbewegingen in westerse landen verwacht.

RELIGIEUZE VREDESCONFERENTIE IN MOSKOU

Vorbereiding

Op 1 en 2 oktober j.l. vond in Moskou een voorbereidingsbijeenkomst plaats van vertegenwoordigers van "alle geloofsgemeenschappen in de Sowjet-Unie alsmede van kerken uit andere landen" *). In totaal waren uit 29 landen deelnemers aanwezig. Van _____ werd vernomen, dat zich daaronder geen Nederlanders bevonden.

Men kwam bijeen om een in juli van dit jaar door de patriarch van Moskou en Al-Rusland (m.a.w. het hoofd van de Russisch Orthodoxe Kerk) gelanceerd plan te bespreken. _____ had namelijk voorgesteld om in de loop van 1982 een internationale conferentie van geestelijke leiders over "het voorkomen van een kern-oorlog" te houden **). Tijdens de oktober-bijeenkomst werd dit plan verder uitgewerkt en de patriarch kon na afloop bekend maken, dat in het voorjaar van 1982 vertegenwoordigers van alle godsdiensten naar Moskou zullen worden uitgenodigd om te confereren over "het behoeden van de heilige gave des levens voor een nucleaire katastrobe". Bovendien bleek er een voorbereidingscomité te zijn gevormd onder leiding van de metropoliet van Minsk en Wit-Rusland, het hoofd van de afdeling buitenland van de Russisch Orthodoxe Kerk.

In de slotverklaring werden die staatslieden die door hun streven naar militaire superioriteit de wereld aan de rand van de afgrond brengen en een beperkte atoomoorlog tot de mogelijkheden rekenen veroordeeld. Met deze termen legde de conferentie de schuld voor de bewapeningsproblematiek eenzijdig bij de Verenigde Staten.

Soortgelijke conferentie in juni 1977

De namen _____ en _____ brengen niet alleen de ondersteunende rol die de Russisch Orthodoxe Kerk aan de buitenlandse politiek van de CPSU geeft _____ in herinnering, maar bovendien een van 6 tot 10 juni 1977 in

*) o.m. Neues Deutschland, 2-10-'81

**) Trouw, 28-7-'81

Moskou gehouden conferentie, die grote gelijkenis vertoont met de bijeenkomst die nu wordt voorbereid. Vijf dagen lang ontmoetten destijds 663 vertegenwoordigers van zeven wereldreligies uit 107 landen elkaar in de Russische hoofdstad. Ook toen werd patriarch opgevoerd als de initiatiefnemer. Bij de voorbereiding van en tijdens de conferentie zelf bleek echter dat de Russisch Orthodoxe Kerk slechts mede-organisator was en dat de internationale communistische mantelorganisaties de Wereldvrede-raad en de (Praagse) Christelijke Vredesconferentie uitgebreid bij het gebeuren betrokken waren.

De bemoeienis van deze beide organisaties kwam onder meer tot uitdrukking in het feit dat van westerse zijde niet alleen kerkelijk leiders maar ook vertegenwoordigers van religieuze vredesbewegingen waren uitgenodigd om deze bijeenkomst van "religieuze vertegenwoordigers voor duurzame vredontwapening en rechtvaardige betrekkingen tussen de volkeren" bij te wonen.

Nieuwe poging

Die opzet slaagde in 1977 niet bijzonder. Van westerse zijde waren maar weinig uit beïnvloedingsoogpunt belangrijke personen aanwezig. Zo woonde uit Nederland, voor zover bekend, slechts Prof.dr. de wereldconferentie bij. De theoloog behoort tot de weinige Nederlanders die, toen de Christelijke Vredesconferentie in 1968 weigerde de Warschau-pakt-inval in Tsjechoslowakije te veroordelen, deze organisatie trouw bleven.

Voor het welslagen van de komende conferentie lijken meer aanknopingspunten aanwezig dan in 1977 het geval was. Aangenomen wordt dat de organisatoren - opnieuw zal naast de Russisch Orthodoxe Kerk het internationale mantelwezen actief zijn - veel in het werk zullen stellen om vertegenwoordigers van religieuze vredesbewegingen in Westerse landen (bijv.) in ons land : het Interkerkelijk Vredesberaad en Pax Christi) naar Moskou te krijgen.

Het gebeuren in 1982 moet dan ook gezien worden als een nieuwe poging om deze bewegingen te winnen voor de Sowjet-initiatieven op het terrein van wrede en veiligheid. De exacte datum van de tweede "wereldconferentie van religieuze vredeskrachten" staat nog niet vast. Aangezien de resultaat van de conferentie voorgelegd zullen worden aan de tweede buitengewone zitting over ontwapening van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties *), ligt een keuze voor eind april/begin mei voor de hand.

*) Van 7 juni tot 9 juli 1982 in New York.